

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ-CULTURALĂ
ORGAN OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

APARE DUMINECA
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
ARAD, STR. EMINESCU 18

DIRECTOR:
Icon. Stavr. Dr. GH. CIUHANDU

ABONAMENTE:
Pentru 1 An . . . Lei 300
Pentru 6 Iani . . . Lei 150

HRISTOS A INVIAT!

Nr. 3423/1937.

ANDREI

din mila lui Dumnezeu, dreptcredinciosul Episcop al Aradului, Ienopolei și Hâlmagiului, precum și al părților din Banatul-Timișan.

Iubitului Cler și Popor dinaceastă de Dumnezeu păzită eparhie. Dar și pace dela Dumnezeu-Tatăl, iar dela Noi arhierescă binecuvântare.

Iubiții mei fii sufletești,

Răsună iarăși în jurul nostru imnul de bucurie: „*Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând și celor din mormânturi viață dăruindu-le*“. Răsună de pe buze omenești și se înalță tainic din natura ce renaște sub ochii noștri.

Care dintre noi nu e zguduit de fiori de bucurie la auzul acestei solii, venită din altă lume?

Cine ar putea spune câte simțăminte și gânduri cucernice încolțesc în sufletul nostru nemuritor, — ca tot atâția muguri chemați la viață de soarele primăverii, — la auzul acestui imn al vieții, ce se repetă an de an?

Viața par'că prinde acum glas și ne grăește astfel: „Omule cu suflet nemuritor, nu te înfricoșa de mormânt, căci dincolo de el te așteaptă învierea. Nu te-ai obișnuit tu, oare, ca după fiecare apus de soare să aștepti iarăși răsăritul lui? Cum, tocmai tu, ființa cea mai aleasă a Creatorului, tu, chipul și asemănarea Lui, să te cufunzi într'o noapte fără de sfârșit?“

Sufletul își desfășoară acum aripile și se înalță spre cer, lăcașul luminii și al nemuririi. Bucuria și pacea se aștern astăzi peste tot sufletul credincios și toate nădejtile lui de mai bine renasc întinerite, pentru că învierea Domnului este primăvara sufletelor credincioase.

Poporul nostru a știut odinioară să se bucure din toată inima, de praznicul cel luminat al

Învierii Domnului. Paștile românești erau un prilej de a se împăca întreolaltă cei învrăbiți, așa cum se cântă în catavasii: „Cu bucurie unii pre alții să îmbrățișăm, și să zicem fraților și celor ce ne urăsc pre noi“.

Poporul eșea renăscut sufletește, mai bun, mai blând, mai credincios, din fiecare praznic al Învierii Domnului. Strămoșii și părinții noștri, cari duceau o viață grea de suferințe, în robie, își întorceau privirea spre Hristos-Domnul, întocmai cum florile își întorc fața spre soare, și din învierea Domnului sorbeau puteri noi de viață și de nădejde. Și Dumnezeu a binecuvântat credința lor. România-mare, această înviere a neamului nostru, își are rădăcinile ei în credința, pe care poporul nostru a avut-o în învierea Domnului.

Bucuria și pacea ar trebui să fie și astăzi neturburate în inima fiecărui fiu al neamului și cetățean al țării noastre, binecuvântată de Dumnezeu cu toate bogățiile lumii.

Pentru ce nu se mai înalță valuri de bucurie din inimile noastre la praznicul Învierii Domnului? Pentru ce cântăm noi numai de pe buze troparele Învierii? Pentru ce zorii adevăratei Învieri a țării și a neamului nostru întârzie încă să se arate?

Iubiții mei fii sufletești,

Mai înainte de a ajunge la unirea într'o singură țară, neamul nostru prin aceeași credință

în Iisus Hristos ajunsese la cea mai puternică unitate sufletească. Aceași credință ortodoxă ne-a înfrățit deasupra munților și hotarelor. Astăzi, deși uniți într'o singură țară, neamul nostru este amenințat de o primejdie, mai mare decât aceea ce vine dela armele ucigătoare în războaie. Suntem în primejdie de a ne pierde sufletul. Și „ce va folosi omului dacă va câștiga lumea întreagă, iar sufletul său îl va pierde?” (Mat. 16. v. 26).

Unitatea sufletului nostru românesc e grav primejduită prin : desbinare și înstreinare.

Vă aduceți aminte de apostolii mincinoși, ce nu de mult au început să împânzească satele noastre, spunând că vin să ne aducă o religie mai bună ? Cu câtă ușurință s'a împărțit poporul nostru în secte religioase, care predică ura față de cei ce au rămas credincioși Bisericii strămoșești. Aceasta a fost cea dintâi fărîmătură a sufletului nostru. Judecându-i astăzi, după trecerea timpului, pe acei apostoli ai urii, din roadele lor, cine mai poate spune că Hristos Domnul ar fi acela care i-a trimis în mijlocul poporului nostru ?

În România-mare s'a adăugat apoi la desbinarea religioasă și împărțirea neamului în partide politice, cari se dușmănesc în unele locuri până la cuțite. Săteni și orășeni pașnici, a căror chemare ar fi să-și vadă cinstiți de casă, gospodărie și meserie, se avântă cu patimă în politică, sporind vrajba și dușmănia între frați, fără de a duce carul treburilor obștești cu vreun pas mai înainte.

Alți fii ai neamului se pun în slujba ideilor streine, importate în țara noastră, idei cari făgăduesc că vor să aducă raiul pe pământ. Așa de pildă, bolșevicii vreau să dărîme totul, pentru ca pe ruine și sânge să zidească o lume nouă, a blestemului.

Cine mai recunoaște fața adevărată a neamului nostru în mijlocul acestor învrăjbi și destrămări sufletești ? La ce ne mai folosește unirea într'o singură țară, cu bogățiile cele mai mari, dacă ne vom pierde sufletul și nu vom mai fi în stare să apărăm, ca mâine, hotarele ? Pentru că scris este : „Orice împărăție care se desbină întru sine se pustiește și orice cetate sau casă, care se desbină întru sine, nu va mai dăinui.” (Mat. 12. v. 25).

Iubiții mei fii sufletești,

Iată pentru care pricină poporul nostru nu mai gustă astăzi adevărata bucurie a Învierii Domnului. Iubirea noastră a răcit, mila a pierit, iar ura s'a făcut stăpână peste inimi.

În felul acesta se sfarmă marea unitate sufletească, ce ar trebui să călăuzească pe fiii neamului, uniți în cugete și simțiri. Fiecare urmărește acum micile sale interese, iar ca urma o decădere se constată în viața obștească.

Cunoștințele omenești au sporit, încât astăzi orice sătean știe mai multe lucruri decât părinții săi. Aceasta îl face îngâmfat și încrezut în sine. Însă spre rușinea noastră, în cele dumnezeiești, neștiința crește tot mai mult. Nici cunoașterea lui Dumnezeu, care cu suflarea Lui ne învâluie în fiecă clipă și, prin semne văzute în jurul nostru, ni se face cunoscut, — nici cunoașterea voinții și a legilor Lui nu a sporit în zilele noastre. Dimpotrivă, în veacul tuturor științelor, sufletul nostru este mai aplecat ca oricând de a sluji făpturii în locul Făcătorului.

Omul, fiul veșniciei, aleargă după cele vremelnice, neștiind că „*cele ce se văd sunt trecătoare, pe când cele ce nu se văd sunt veșnice*.” (II. Cor. 4. v. 18).

Orice decădere începe întâiu în suflet. Când se stinge credința în suflet, atunci omul devine robul trupului și proclamă trupul ca idol al său. Iar „*faptele trupului* — zice sf. apostol Pavel — *sunt cunoscute, ca unele ce sunt : desfrânarea, necurăția, destrăbălarea, slujirea idolilor, fermecătoria, vrăjbele, sfada, gelozia, mânia, gâlcevile, desbinările, pizmuirile, bețiile, chefurile și cele asemenea acestora, despre care, vă spun dinainte, că cei ce fac unele ca acestea nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu*.” (Gal. 5 v. 19—21).

Grija numai de cele trupești duce la îndobitocirea omului, până când îngrijirea sufletului ne apropie de Dumnezeu, făcându-ne tot mai mult asemenea chipului Său.

Iubiții mei fii sufletești,

O mare înviere sufletească va trebui să vină peste fiii neamului nostru, pentru ca bucuria Paștilor să fie iarăși deplină, ca pe vremea strămoșilor noștri, cari fiindcă au avut credință vie în Hristos și ajutorul cerului de partea lor, nici o putere omenească nu i-a putut clinti din loc, ci Dumnezeu i-a ocrotit, i-a sporit și i-a izbăvit.

Numai întorcându-ne la credința în Hristos, în forma ei cea nestricată, moștenită dela strămoși și numai încopciindu-ne prin datinile religioase în rădăcinile neamului, pentru ca aceeași sevă de viață să ne însufletească pe toți, vom putea reîntregi unitatea sufletului românesc, astăzi atât de primejduită.

O înviere creștinească, în viața individuală

și cea de stat, e singura chezășie a veșniciei noastre pe acest pământ. Nădăduim, că ea o să vină, pentru că neamul nostru s'a născut dela început creștin, n'a cunoscut niciodată păgânismul și ca atare este un popor închinat din leagănul său lui Hristos și vieții celei veșnice.

E un obicei atât de frumos la noi Români, de a ne întâmpina unii pe alții, în cele 40 de zile după Paști, cu salutul: „Hristos a înviat!”. În acest salut se cuprinde și o întrebare. Întrebarea este aceasta: „Crezi tu cu adevărat, că a înviat Hristos?” Cel ce răspunde „Adevărat, a înviat” trebuie să-și dea seama, că face o făgăduință de a vieții după poruncile Aceluia pe care-L mărturisește, că a înviat. De aceea răspunsul acesta trebuie să izvorească din inimă curată, și să fie ecoul unei vieți renăscute, ce săltează de bucuria Învierii.

Toate necazurile, mari sau mici, ale vieții noastre, vor afla atunci alinare în bucuria și pacea, îmbiate sufletului nostru de Hristos cel înviat.

Această bucurie și pace doresc eu să se înstăpânească în sufletele voastre și să rămână pururea cu voi, pentruca răspunsul vostru la salutul de Paști să fie isvorit din adâncul inimii și întemeiat pe o neclintită credință, care mărturisește că: „Adevărat, a înviat” Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos.

Binecuvântarea Domnului să fie peste voi, cu darul și cu iubirea Sa de oameni, acum și totdeauna.

Dat în reședința Noastră episcopescă din Arad, la praznicul Învierii Domnului din anul 1937

† Andrei

Episcop.

Gânduri de Învieria Domnului

Ca ieri, Biserica noastră drept-măritoare se tângula, prin rostul de Mamă îndurerată, al Prea Sfințel Fecioare Maria, lângă groapă Dumnezeescului Fiul: „O, primăvară dulce! Fiul Meu prea dulce, unde a apus frumusețea Ta ?!”...

Putea să existe, oare, o întâmplare mai cutremurătoare de cât aceea, când Cel pogorât din sinurile Tatălui ceresc și intrupat și omorât pentru păcatele noastre și răstignit la un loc cu făcătorii de rele, să fie așezat, ca ori care om de rând, într'o groapă?

Putea să fie, oare, o tragedie mai sfâșietoare și o mai cumplită nedreptate de cât aceea, când Celce adusese de sus și împrăstlase cu dărnicie, între oameni, numai Lumină dumnezească și nespūsă Bunătate, pentru a aduce o „primăvară dulce” în viața lumii, să fie îngropat, într'o zi de primăvară?

Numai flara din om era capabilă de aceasta crimă: de a-L fi ucis pe Aducătorul unei noi vieți în lume, pe Fiul lui Dumnezeu, într'o frumoasă zi de primăvară, când toată firea necuvântătoare reînvie și, prin muguri și frunze și flori, înalță și ea imnuri de slavă Părintelui Vieții universale. Ca ieri, prăznuim, îndurerăți, înflorătoarea tragedie; iar astăzi, în mijloc de plină viață primăvăratică — care a fost martoră și la intruparea Fiului lui Dumnezeu, săvârșită într'o zi de primăvară — simțirile noastre se răsfață în imnul biruinței asupra Morții, cântând: „Hristos a înviat din morți, cu moartea pre moarte călcând, și celor din mormânturi viață dăruindu-le”.

O mare taină a lui Dumnezeu este cuprinsă în întrebarea ce și-o puseși Maica Domnului: Cum de a apus frumusețea Fiului Său dulce, tocmai într'o zi de dulce primăvară? Aceea, însă, ce nu înțelege slaba și rătăcitoarea noastră minte și îndurerata inimă ome-

nească, se explică deplin prin rânduiala Voinței și Atotputerniciei lui Dumnezeu. Fără de jertfa Sângerului celut curs prin milostivire din coasta Mântuitorului, noi n'am fi fost deplin izbăviți și răscumpărați din păcate și nu ni s'ar fi dat să putem urma o viață în deplin Har de sus. Și, mai departe, fără de moartea Domnului pe Crucea depe Golgota, n'ar fi urmat nici strălucita Înviere și am fi fost lipsiți de semnul dumnezeesc, cel mai doveditor, că Acela, pe care nici moartea și nici mormântul n'au putut să-L lege definitiv, nu putea să fie decât — cum a mărturisit o sutașul împărătesc Roman, dela răstignire (Ev. Marcu, XV. 34) — „cu adevărat Fiul lui Dumnezeu”.

Da; a murit și înviat Iisus Hristos Domnul nostru; și toată legea noastră creștinească este întemeiată pe credința în Învieria Celui Răstignit pe Golgota. Insași Biserica creștină din toată lumea e așezată pe cel mai solid fundament, pe mormântul gol al Celui înviat.

Astfel credem și propovăduim noi; și astfel mărturisește întreagă Creștinătatea, mai ales celce, în ziua cea de sfintele Paști, umplu sfintele biserici și proslăvesc Învieria, cântând: „Hristos a înviat...!”

Ei, dar au fost și mai sunt încă, chiar și între creștini, mulți îndoleiții de Învieria Domnului, împotmoliiți cu gândul în știința negativistă, sau de tăgadă, a lumii, ca și din pricina că inimile lor s'au golit de harurile lui Dumnezeu. Unora ca aceștia le îndreptă apostolul Pavel muștrătoarea apologie prin silogism, despre realitatea Învierii Domnului. (I. Cor. XV. 12—19), după cum urmează:

„Iar de vreme ce Hristos se propovăduiește că S'a sculat din morți, cum zic unii între voi, că înviere morților nu este? Și de nu este înviere morților, nici Hris-

los dar n'a înviat. Iar dacă n'a înviat Hristos, zădarnică dar este propovădurea noastră, zădarnică este și credința noastră. Ne aflăm încă și martori mincinoși ai lui Dumnezeu, că am fi mărturisit împotriva lui Dumnezeu, că a înviat pre Hristos, pre Care nu L-a înviat, dacă morții nu se vor scula. Că de nu se vor scula morții, nici Hristos nu S'a sculat; iar dacă Hristos nu S'a sculat, zădarnică este și credința noastră; încă sunteți în păcatele voastre; încă și cei ce au adormit în Hristos, au pierit. Și de nădăjduim într-un Hristos numai în viața aceasta, mai ticăloși decât toți oamenii suntem*.

Așa scria sfântul Pavel, Corintenilor îndoielnici. Noi încă ne avem, durere, „Corintenii“ noștri și sub acest raport, cari se în mult prea luminați, decât să deie crezare sfintelor Scripturi.

Avertismentul sfântului Pavel li-ar prinde bine și acestora, să mediteze asupra logicei, așa de largă și de solidă, a sfântului apostol. Iar până atunci să ni-l punem în fața unui material cernut cu criticism sever de un corifeu al Protestantismului științific, mai puțin crezător în Domnul Hristos, care a fost Adolf Harnack, istoricul. Acesta, referindu-se la argumentația apostolului Pavel, spune (*Wesen des Christentums*, 102): Orice s'ar zice despre învierea Domnului și despre a-

rătările Sale după înviere, rămâne un fapt istoricește dovedit, că de lângă mormântul lui Hristos și-a luat început credința indistructibilă în biruința asupra morții și credința în o viață veșnică.

Cuvintele, acestea își au semnificația lor istorică și o mare putere doveditoare, pentru ceice nu și astupă din adins urechile judecâții și ale sentimentelor în fața Biruinței lui Hristos prin Învierea din morți.

Ele mărturisesc, deschis și categoric, aceea ce simțise, prin tainica putere a sufletului său, o femeie Romană, soția lui Pilat, care trimisese soțului său — oțlându-se el în scaunul de judecată asupra lui Hristos — cuvintele acestea: „Nimic ție și Dreptului Acestuia, că multe am pățit astăzi în vis, pentru Dânsul“ (*Matei XXVII. 19*).

Mărturia lui Adolf Harnack, istoricul, acopere deplin și mărturisirea centurionului, Roman și el, despre Dumnezeirea lui Hristos, care nu putea fi înghițită de mormântul în care fusese pus Domnul!

„Hristos a înviat“: Să învie și să se înrădăcineze credința în Învierea Lui și în inimile noastre!

Ca să nu rămânem mai pe jos de mărturisirile străbunilor Romani, păgâni, pe care i-am citat, cari nu se împărtășiseră, ca noi, de întreagă descoperirea și darul lui Dumnezeu, cari se vor întoarce în osândă pentru ceice le vor refuza.

La'nceput era Cuvântul. 1)

Diacon P. Deheleanu.

La'nceput... Așa începe Moisi istoria creațiunii prime; așa începe sf. evanghelist Ioan, în prologul evangheliei sale, istoria creațiunii a doua: a mântuirii omului.

La'nceput. La'nceputul tuturor lucrurilor, așadar la'nceputul spațiului și la'nceputul timpului ca formă necesară a creaturii, era **Cuvântul**. Era, deci exista înainte de spațiu și de timp, din eternitate. Căci înainte de spațiu și de timp, când Cuvântul era, era eternitate. Propoziția: »La'nceput era Cuvântul« exprimă așadar **existența eternă a Cuvântului**.

Cuvântul, sau **Logos**, este **principiul dumnezeesc ardat în Domnul Iisus Hristos**. Evanghelistul ni-l prezintă — în contra filosofiei pan-teiste din timpul său — ca persoană, ca ființă personală eternă, asemenea lui Dumnezeu și pune ideea despre Logos în legătură internă cu ideea despre Mesia, care este Logosul intrupat.

Mai pe larg cf. Dr. Aug. Bisping, Erklärung des Evangeliums nach Johannes, II. Aufl. Münster 1869, pg. 22—46. H. A. W. Meyer, Kritisch — exegetisches Handbuch über das Evangelium des Johannes, II. Aufl. Möttingen 1852, pg. 33—63 M.—J. Lagrange, Evangile selon saint Jean, 3-é. éd. Paris 1927, pg. 1—34.

Marele filosof Iustin Martirul († 165), în speculațiunile sale filosofice asupra Logosului, în tendința lui de a face o apropiere între creștin și filosofia veche, concepe Logosul ca **rațiune universală** (dar deosebită de aceea *nous*, rațiunea sau sufletul lumii, concepută de Plato) și **principiul revelațiunii divine**, care s'a împărtășit sporadic oamenilor — și mai accentuat profeților din T. V. și filosofilor vechi — spre a le mijloci, deși uneori numai vag, cunoașterea adevărului. Astfel, fragmentele de adevăruri afirmate sporadic în vechime de către filosofii păgâni, sunt și ele în esență adevăruri creștine. Tot ce au avut păgânii, ca adevăr, prin filosofii lor, își are paternitatea în Logosul divin universal. Adevărul descoperit păgânilor numai fragmentar, creștinii l-au văzut, prin Domnul Hristos, în toată strălucirea lui. Filosofii Plato, Socrate ș. a., în măsura în care prin mijlocirea Logosului au putut întrezări sâmburi de adevăr, se pot numi creștini. — Cam în acelaș fel și Clement Alexandrinul († 215) iar ceva mai lămurit și mai ortodox, Atanasie cel Mare († 273).

Cuvântul (Logosul divin) era la Dum-

nezeu. Deci era în comunitate internă cu Dumnezeu, dar se deosebea ipostatic de Dumnezeu, pentru că numai era *la* Dumnezeu.

Și Dumnezeu era Cuvântul. Aici *Cuvântul* este subiect și *Dumnezeu era*, este predicat. Așadar aici este exprimată clar *deoființimea* Logosului cu Dumnezeu, adică cu aceea persoană a Divinității, care în raport cu Fiul se numește *Tatăl*.

În rezumat: 1. Logosul este etern: 2. este deoființă cu Tatăl: și 3. se deosebește ipostatic de Dumnezeu Tatăl.

Toate printr'ânsul (prin Logos) **s'au făcut.** Toate, totul, adică tot universul, afară de Dumnezeu: nu numai *forma* și *totalitatea*, ci și *materia* și *unitatea* au ajuns la existență prin Logos. *Prin* el și nu *din*, cum s'ar vorbi despre Tatăl, a cărui voință eternă este temelie sau *cauza eficientă* a lumii, pe când Fiul (Logosul) este *cauza instrumentală* a ei, prin care lucrează voia divină în timp. De aceea, când e vorba despre raportul Logosului față de creațiune se zice *prin* și *în*, iar nu *din*.

Și fără de dânsul nimic nu s'a făcut (din tot) **ce s'a făcut.** Acelaș sens, dar în formă negativă, spre a exprima, că și *materia* e creată prin Logos, căci filosoful sincretist Filo și alți eretici contemporani cu evanghelistul afirmau, că materia e necreată și că lumea nu s'a făcut prin Logos, ci prin Dimiurg.

Intr'ânsul viața era: și viața era lumina oamenilor. Logosul era așadar și izvorul vieții și al luminei. „*Precum Tatăl are în el viața, așa a dat El și Fiului să aibă întru El viața*” și să fie izvor independent de viață, anume de viață *fizică, etică* sau morală și *vecinică*. Iar *lumină* este Logos în raportul său cu oamenii ca izvor de viață ce luminează creatura rațională, prin conștiință și prin cunoașterea adevărului divin.

Și lumina luminează în întunerec; și întunerecul n'a cuprins-o. Întunerecul este absența luminei, așa cum frigul este absența căldurii, sau răul lipsa binelui. Ca lipsă sau negație a luminii, întunerecul nu poate acoperi lumina. Aici nu e vorba de o luptă cosmică între lumină și întuneric, ci de raportul Logosului, ca izvor al luminei, față de întunecimea păcatului omenirii. Logosul e prezentat aici în raportul Său către omeniirea căzută. Creatura, creată prin Logosul care este izvorul *vieții* și *luminei*, deveni, prin participare, ea însăși viață și lumină. Înă prin cădere în păcat, creatura a rupt legătura (participarea) ei cu lumina Logosului, căzând în *moarte* și în *întunerec*. Totuși în acest întunerec, Logosul scăpăra, deși

numai sporadic, sclipiri de adevăr, prin profeții T. V. și prin înțelepții vechi, așa încât omenirea n'a rămas de tot neajutorată. I s'a dat atâtă cât să se poată orienta spre Dumnezeu și spre lumina, dela care căzuse. Întunerecul n'a rămas numai întunerec perfect, ci a fost străbătut de scânteei, pe cari nu le-a putut acoperi. Numai despre asta poate fi aici vorba, iar nu despre Hristos cel înviat, căci încă nu fuse vorbă până acum, decât de Logosul de după creație și de dinainte de întruparea Lui.

Spațiul limitat al revistei mă oprește aici, la jumătatea prologului. Rândurile de mai sus au menirea, nu mai mult, decât să germineze în cititor o adâncire în orizontul de meditare asupra adâncului sens al pericopei evanghelice dela liturgia Sf. Paști.

Vedenia lui Gratus*

Gratus bătuse cel din urmă cuiu la răstignirea lui Iisus Nazarineanul, aruncase ciocanul și acum, laolaltă cu ceilalți ostași romani, sub ochii sutășului, punea mâna și umărul său puternic să ridice Crucea cu Răstignitul ei tot mai sus, pe vârful Golgotei, s'o înfigă în groapa săpată acolo, și s'o înțepenească bine, cu pământ și bolnavi grei.

Gratus era ostaș vechiu, umblase peste multe țări și mări, luptase în multe războaie și brațul său înprăștiase multă moarte în jurul său. Dar putea să jure pe toți dumnezeii Romei (păgâni), că niciodată nu văzuse un osândit, care să îndure chinuri de moarte cu atâta liniște, cu atâta tărie de suflet și cu atâta iertare pentru vrăjmașii săi, ca acest Nazarinean.

Când a isprăvit de bătut cel din urmă cuiu în picioarele Osânditului, Acesta l-a privit îndelung și nespuse de prietenos. Această privire s'a prelins încet prin ochii lui Gratus, până la adâncul cel mai tainic ai sufletului lui și a rămas acolo, răscolitoare și lucrătoare, ca o plămădă în aluatul ei.

— S'a făcut — rosti scurt sutășul. Apoi își chemă ostașii să plece la pretorii (cazarmă).

Dar Gratus privia mereu la chipul Celui Răstignit, uitat, cu ochii mari, ținând în mâna cămașa lui Iisus, cu care și ștersese sudoarea de pe frunte. Privia mereu din ce în ce mai sus, dându-și seapă pe ceață, tot mai uitat, aproape înspăimântat. Apoi căzu fără puteri, cu fruntea la piciorul Crucii Nazarineanului. Tovarășii săi l-au ridicat de jos, ca să-l coboare deale. Dar el își răsuflă gâtul privind la Sf. Cruce.

— Ce ai, Gratus? — îl întreabă ceilalți.

— Pe toți zeii! — șoptii Gratus cu glas răgușit.

* Din „Credința Ortodoxă”, foaie de zidire sufletească a Păr. Toma Gherasimescu, profesor în Bălți, Basarabia An. VII 1937 No. 2. Atragem atenția asupra acestei bune reviste.

— Voi nu vedeți minunea? Uitați-vă cum crește Crucea Lui, cum se înalță spre ceruri, deasupra muntelui, deasupra cetății, deasupra lumii și cum se întinde umbra ei peste munte și până în zări depărtate...

— Sărmane Gratus! îi răspunseră tovarășii cu adâncă părere de rău și-l duseră cu sila să-l închidă în turnul pretoriului, ca pe un om cu mintea rătăcită.

Dar veacurile cari au trecut de atunci, ni-au arătat că Gratus, ostașul lui Pilat, a văzut bine minunea Crucii lui Iisus Nazarineanul.

Dragă cetățenilor! Sângele cel scump vărsat pe Sfânta Cruce, curățit-a oare, și sufletul tău? Dacă nu, mergi degrabă și-l curățește: nu trebuie altceva decât să-ți mărturisești cu cântă păcatele, și apoi, după facerea canonului, să te împărtășești cu Sf. Taine. Astfel nu vei mai suferi din pricina păcatelor tale, căci ele au fost răscumpărate de mult prin ceea ce a suferit Domnul în locul tău.

Din prilejul liturghiei nouă a maestrului Sabin Drăgoiu

Pr. Ioan Imbroane.*)

La strana bisericuței de lemn din Selişte de pe Mureș și a educat copilul, credinciosul cântăreț Vasile Drăgoi. În mediul de sănătoasă și robustă viață creștinească și românească, în societatea copiilor săraci, dar slobii și senini la suflet, a crescut maestrul Sabin Drăgoi, răscolitorul de suflete prin arta-i fermecată.

Cântându-și azi pentru întâia dată Liturghia solemnă în semn de omagiu Mântuitorului, vom încerca să talmăcim enigma, mulțămită căreia întreagă opera maestrului Drăgoi este imbibată de elementul religios. Viața satelor noastre se scurgea — și spre fericirea noastră și azi se mai scurge — între cele două maluri și și anume între specificul românesc și între creștinismul ortodox. Structura sufletească a maestrului S. Drăgoi este de așa natură, încât el sintetizează însuși sufletul neamului nostru. Fiind Sabin Drăgoi un creștin de român în toată accepțiunea cuvântului, nici că se putea, ca opera lui muzicală să nu redea această minunată dospeală a sufletului său. Din tragedă copilărie alintat de doinele genuine, iar mai apoi de armoniile troparelor și condacelor, petrecându-și copilăria în preajma horelor și șezătorilor, sau la strana bisericii, în chip firesc — putem chiar zice în mod necesar — s'a ajuns la această conformațiune sufletească, care se vrea exteriorizată așa de creștinește și de românește, în opera dănsului.

La Selişte — povestește lin și duios maestrul — la noi în sat, în ziua cea dintâi a postului mare, toate vasele se spălau cu leșie, ca nici cea mai mică urmă de grăsime să nu rămână pe ele. Afară de copiii sugaci, nu exista suflet de om, care să mănânce alte bucate decât de post. Este prea ușor de înțeles, cu câtă rigurozitate și sfînțenie se observa această regulă în casa părintească a maestrului, căci tatăl său, timp de 60 ani, a preamărit pe Dumnezeu din strana bisericuței din Selişte. Aceasta este explicarea faptului că, în opera maestrului Drăgoi, melodii de colinde, de psalmi, de tropare și condace s'au contopit cu accentele

*) Cuvânt rostit la concertul religios dela 25 f. c. ținut în biserică, din Timișoara Iosefin.

duioase, pline de nădejde ale melodiilor populare, dându-ne minunata simfonie a sufletului românesc.

Maestrul Drăgoi este om religios în toată puterea cuvântului, căci el fiind crescut în umbra lui Dumnezeu, în fond nu face altceva, decât să creieze într-o proslăvirea lui Dumnezeu. El trăește în convingerea profundă, că toate vin dela Dumnezeu și, deci, toate trebuie să se întoarcă la El, în chip de jertfă și de adorare. Profeții, slujitorii adevărați ai lui Dumnezeu, oricare ar fi felul slujirii lor, trebuie să trăiască viața de asceza, pentruca slujirea lor să se transforme în cult sacerdotal. Slujitorii mai apropiați al lui Dumnezeu — meșterii ziditori de biserici, pictorii, iconarii, clopotarii și cântăreții melodiilor sfinte, — toți considerau activitatea lor drept cult sacerdotal; și de aceea se și pregăteau în mod deosebit în vederea slujirii lor, prin viață ascetică și de jertfelnicie. Legenda Monastirii Curtii-de Argeș e o clasică dovadă despre acest fapt.

Un neam întreg soarbe cu admirație și nesăț frumuseța armoniilor lui Drăgoi; dar prea puțini știu tainicul isvor, din care tăsește apa vie săltătoare într-o viață vecinică, căci așa este muzica lui. Pentru Drăgoi, munca trudnică nu este un blestem, ci o binecuvântare căci după concepția dănsului orice osteneală trebuie să se transforme în imn de slavă și de preamărire. Cu ani de zile în urmă după premiera operei sale „Năpasta“ spunea: „Dacă Năpasta s'ar fi dat la opera din Viena, pe vremea când erau regimente românești în garnizoana de acolo și s'ar fi adus la operă dintre acei soldați români, atunci abia veți fi putut verifica românescul și religiosul din opera mea“. A crescut viața curată a satului, din care s'a adăpat, crescând totodată și cu mireasma de tămâie, de smirnă și de busuioc a bisericuței de lemn din Selişte. De aceea, muzica lui este o admirabilă sinteză a împreunării celor de sus cu cele de jos.

Folclorul neamului, prelucrat și topit dimpreună cu schinteia dumnezeiască a geniului său, cu darul lui Dumnezeu sădit în sufletul neamului nostru, el, desgropătorul acestora, îl aduce prinos lui Dumnezeu și în același timp mijloc de reinălțarea neamului său.

Genialitatea lui Sabin Drăgoi și dragostea lui pentru muzica bisericească se vede din împrejurarea că, la vârsta de 5 ani, știa din memorie liturghia de Ștefu, pe două voci, și ajută învățătorului său atât la instruire, cât și la dirijare. La vârsta de 10 ani cioplește pistornicul — tiparul cu care se imprimă prescura: tot atâtea pregătiri pentru opera din vremea de maturitate.

Compozițiile sale religioase, în fond, exprimă un sentiment deosebit, o dorință, o stare sufletească, sau simfonia în care s'au topit impresiile, viziunile și nădejdiile maestrului. „Crăciunul la noi“ — pentru orchestră mare — redă impresiile slujbei asupra unui copil, care — între mirosul de tămâie, ceară, opinci și șube noi, la pâlparea flăcărilor de candelă și lumânări — simte măreția lui Dumnezeu într-o bisericuță de lemn. — „Strigat-am către Domnul“, pentru cor de femei, cu acompaniament de pian, „Lăudați pe Domnul“, psalm pentru cor mixt cu fanfară, Orațiunea funebră „Memento mori“ redau sentimente și stări sufletești provocate de păresimi. Mai ales orațiunea funebră este redarea reflexiunii, provocată de cuvintele Mântuitorului „Drept aceea priveghiați, căci nimene dintre voi nu știe vremea sau ciasul în care va veni Fiul omului. „Divertisment sacru“ pentru orchestră mică, în cinci părți, tratând melodiile din săptămâna Patimilor (întâia încercare în acest gen la ortodocși), Antifonul din Joia paștilor „Acestea zice

Domnul către Jidovi", pentru voce, violoncel și pian, apoi „Liturgia solemnă", care se cântă azi pentru întâia dată și anume în pragul săptămânii Patimilor, — toate aceste opere, la un loc, au o semnificație profundă. Nașterea Domnului (Crăciunul cu colindele și cântecele de stea) și Paștile sunt momentele, cari au creat cel mai bogat folclor literar și muzical la noi: Nădejdea, Patimile și Învierea formând punctele cardinale, însăși axa de viață a neamului nostru. — Dar, și mai mult decât toate acestea este „Constantin Brâncoveanu", mister ortodox, primul oratoriu ortodox.

Îndoit motiv l-a făcut pe maestrul Drăgoi să compună acest oratoriu: proslăvirea memoriei lui Constantin Brâncoveanu, boer vechiu și Domn creștin, precum și recunoștința modestă datorită memoriei aceluia, din ale cărui daruri părintești s'a cimentat viața noastră religioasă și națională, în vremurile de grea persecuție din sec. XVIII. Maestrul îi aduce prinosul de recunoștință a Românilor de dincoaci de munți, în forma unui parastas solemn, din simfonia tonurilor românești. Că ce efect a avut această operă a maestrului Drăgoi se vede limpede din rândurile scrise de fericitul *Episcop Roman Ciorogariu* al Orăzii: „Oradea 27 Oct. 1935. Domnule Drăgoi, Sâmbătă seara, în 26 l. c., am ascultat la radio acatistul Sf. Dumitru, mister într'un act, premiera D Tale, cu emoții înălțătoare la cer. Iată comorile ritului nostru bisericesc, cum se pot desgropa și face productive în masele mari. Cu binecuvântări arhieresti Roman Ciorogariu, episcop".

Mișcătoare dar și mult grăitoare este dedicația maestrului, care însoțește acest mister: „Am scris acest acatist întru închinarea eternei memorii a preascumpului meu părinte, de Dumnezeu milostivitul și preafericitul Vasile Drăgoi, născut în anul 1853, mort în 1927, în comuna Seliște, jud. Arad, care a preamărit pe Dumnezeu timp de 60 ani la strana sfintei biserici din acel sat și care mi-a transmis munca sacră întru lauda lui Dumnezeu."

Când s'a obiectat, că Dumineca Floriilor n'ar fi potrivită pentru concertul de față, la care să se cânte pentru întâia dată Liturgia solemnă, maestrul Drăgoi a ținut să-mi explice, spunând: „În preajma începerii săptămânii Patimilor, drept expiere a păcatelor mele, aduc acest dar al meu, lui Dumnezeu, ca să-mi ajute, cu vrednicie să mă împărătesc cu Sfintele Taine în Dumineca Paștilor".

Maestrul Drăgoi trăiește viața creștinească aievea, Dânsul postește, cu rigurozitate de pustnic, întreg postul Paștilor. Se spovedește și se cuminecă an de an. Creștin profund inspirat și sincer practicant al religiei, și în aceeași vreme nedeslipit de viața religioasă-bisericească a satelor noastre, nu putea să se împace cu gândul, că la biserica noastră nu aveam toacă. Maestrul n'a avut liniște până n'a găsit lemnul de paltin, necesar pentru toacă. Impresionantă și de neuitat va rămâne scena, când maestrul, înconjurat de ceata copiilor dornicii să bată toaca, a așezat o cu mâinile sale în clopotnița bisericii. Sunt sigur că în acele clipe, maestrul se va fi văzut pe sine copil mic, la toaca bisericuței din Seliștea de pe Murăș!...

Și în lumea simțirilor sale artistice, maestrul este tot p'atăta de expresiv. Așa, în imnul „Carii pe Heruvimi" din liturgia solemnă, exteriorizează deplin — prin simfonia tonurilor: *de profundis*, — rugăciunea ce se ridică din adâncuri, străbate stâncile, sparge zăgazurile și se înalță, drept și irestisibil, către Atotputernicul, care mântuie pe cel oropsit. — În imnul „Pe tine Te

laudăm" redă umilința cea mai profundă, încovoierea trupului, plecarea genunchilor, prosternarea, lovirea lespezilor cu fruntea; întocmai ca și în imnul „Unul sfânt", — „Ca pe Împăratul", „Sfânt este Domnul", „Văzut am lumina", „Să se umple gurile noastre", „Fie numele Domnului", toate la un loc, redau imnele de slavă, isvorite din sufletele cari, prin împărtașanie, dobândesc ertarea de păcate și, curățite și sfințite, sunt în plin extaz religios...

Jertfa Ta, maestre, Domnul și Dumnezeu nostru s'o primească. asemenea unei tămâi cu bun miros, și ca pe o ardere de tot, grasă, pe altarul Său cel mai presus de ceruri, înrouându-ți sufletul cu binecuvântările dragostei și ale păcii Sale sfinte.

Facă Domnul, ca darul ce l'aduci de Sărbătoarea Sfintelor Paști prin Liturgia Ta solemnă, să se transforme pentru viața neamului nostru în isvor săltător de apă vie, spre viață vecinică!

Serbarea premilitară dela Timișoara

Duminecă, în 18 l. c. municipiul Timișoara a avut parte de o rară serbare: aceea a „sfințirii și botezului" celor 85 steaguri premilitarești din județ.

Serbarea s'a petrecut sub înaltul patronaj al Altejei Sale regale Prințesa Elisabeta a României, care s'a reprezentat la serbare prin d. general G. Oprescu.

Din partea P. Sf. Sale Părintelui episcop Andrei, care a fost invitat personal, a fost trimis la actul religios Păr. consilier referent cultural Dr. Gh. Ciuhandu.

După îndeplinirea ritualului convenit, săvârșit cu nu mare sobor de preoți locali, inclusiv protopopul militar Stoica, a urmat cuvântarea de mai jos a delegatului episcopesc, ținutirea steaguri'or și cuvântările d-lor prof. A. Coman primar, S. Evușianu inspector șef al învățământului D. D. Nistor prefectul județului și General Nicolau Theodor.

După masă a avut loc o frumoasă manifestație culturală artistică a Premilitarilor, în sala cercului militar.

Dăm acum cuvântarea delegatului eparhial:

*Domnilor Generali,
Frați Creștini,*

Din darul și cu ajutorul lui Dumnezeu și cu binecuvântarea P. Sfințitului nostru episcop Andrei, s'au stropit cu apă sfințită și s'au dat destinației lor aceste 85 steaguri premilitarești.

Această serbare, duhovnicească și națională în aceeași vreme, ne reamintește de lucruri de demult, cari se cer semnalate cu acest prilej.

Sunt 16 veacuri și câțiva ani, de când în tabăra împăratului Constantin cel Mare s'a petrecut un lucru minunat și cu mare tâlc pentru istoria universală. Împăratul, aflându-se în luptă cu rivalul său împărătesc Maxențiu, a avut vedenia unei minunate cruci ce i-s'a arătat pe cer, purtând inscripția: „În acest semu vei învinge".

Ca urmare, împăratul și-a modificat steagurile armatei, în forma crucii, iar pe coroana imperială

ce era închisă în vârful steagului, a fixat monogramul Mântuitorului.

Acesta era un act, nu numai simbolic, ci și real: Imperiul păgân, Roman, se prosterna înaintea Mântuitorului Hristos care i-a și dat, credinciosului împărat Constantin, biruință asupra lui Maxentiu. Cu aceasta biruință se puneau temelii civilizației creștine în viața de Stat.

Incurând după aceasta, Biserica creștină a imprumutat, la slujbele și procesiunile sale, cu modificări convenite, drapelul imperial încreștinat, făcând din el prapure bisericesc.

Să nu ne mirăm, deci, că din aceasta veche civilizație creștină, proprie Răsăritului ortodox, — din aceasta fericită simbioză sau împreună-trăire a elementului religios și a celui politic și militar — au răsarit caracteristicele drapele moldovenești ale lui Ștefan cel Mare, dintre cari, două au fost găsite la Muntele Athos. Ele au forma praporilor bisericești: cu cruci și cu icoana unui finer comandant militar de sub împăratul Deoclețian. Acesta era sfântul și marele Mucenic Gheorghie, patronul armatelor moldovenești, care, și astăzi, așa de minunat s'ar potrivi de patron al Premilităriei românești.

Noi, cei de azi, — când credința, cultura și civilizația creștină în general sunt subminate de puterile ascunse ale Iadului și când viața românească e amenințată nu numai dela frontiere, ci și din lăuntru, prin păcatele de multe feluri cari ne destramă societatea — suntem fericiți, având azi *viziunea unei biruinți sigure*, care se razimă pe doua forțe, covârșitoare în vreme de pace cași în războiu: *idealul creștin și vitejia brațului armat românesc*, care și face ucenici astăzi, și asociați ca mâine, dacă va trebui, din generația de Premilitari.

Așezământul Premilităriei, noi îl îmbrăcăm, nu numai în toată dragostea noastră, ci și în nădejdele noastre cele mai frumoase, deoarece în Premilităria românească — așa cum este ea organizată: pe fondul etic al Creștinismului și pe fundamentul tradițional de viață națională românească — noi vedem încopciindu-se, pe deasupra tuturor primejdiilor actuale și viitoare, un trecut frumos, cu un viitor glorios, iar zala de legătură este tineretul premilitar, atașat în ucenicie scumpei noastre Armate naționale.

Sfințirea de azi a drapelului voastre, dragi și scumpi Premilitari, este o mare sărbătoare a noastră, a tuturor. Dar, mai pre sus de toate, ea este sărbătoarea *voastră*.

Ea Vă arată, care este crezul Premilităriei românești și obligația voastră de conștiință: de a vă forma sufletele în tradiția românească din toate veacurile trecute și de a vă oferi caracterele și brațele în slujba aceluiași ideal, mântuitor de Suflet românesc și de Țară românească.

Biserica Neamului, ocrotitoare și în cadrele Premilităriei, Vă bine cuvântă, pe voi și drapelul voastre și străduințele voastre, — și vă urează: să deveniți ostași curajiși și viteji ai cugetului și viitorului românesc; iar când vă veți oști și după lege, să vă încununăți cu biruința lui Hristos și cea a Neamului românesc. Amin.

Despre ce să predicăm

În **Duminea Tomii** (9 Maiu), pe baza Evangheliei (Ioan 20₁₉₋₃₁) vom vorbi despre **necredință și roadele ei**

Toți apostolii se bucurau acum de învierea Mântuitorului. Pacea se așternuse peste inimile lor. Șovăiala și neliniștea făcuse loc credinței. Numai Toma, celce nu văzuse arătarea celui înviaț, rămânea încă necredincios.

Minunea Invierii Domnului este un fapt istoric, din care a răsărit Creștinismul. Cu ea stă și cade religia lui Hristos. (I. Cor. 15₁₄). Totuși, ea este și astăzi piatra de sminteneală pentru necredința noastră. Ca Toma, am vrea și noi s'o admitem numai după ce am pipăit-o. Cuvintele Mântuitorului (Lc. 16₃₁) ne asigură, că pricina necredinței nu zace în lipsa de control al simțurilor, ci mai adânc, în voința alterată.

Din textul Evangheliei, cuvintele cele mai pline de înțeles sunt cele rostite către Toma: „Pentru că m'ai văzut, Toma, ai crezut. *Fericiți cei ce n'au văzut și au crezut!*” (Ioan 20₂₉).

Credința e ceva mai mult decât cuprinderea prin simțuri: „*Este adevărata celor nădăjduite, dovada lucrurilor celor nevăzute*”. (Evrei 11₁). O stăpânire a obiectului crezut acum în prezent. În fața ei dispăre timpul și spațiul. Credinciosul primește totul de a gata, întră în posesiunea celor făgăduite de Dumnezeu, gustă bucuria și pacea lui Dumnezeu, „care covârșește orice minte” (Fil. 4₇). E o anticipare a *vieții* celei veșnice.

Celce prin credință s'a altoit în Hristos (In 15₅), devenind un singur trup cu Dânsul, acela a moștenit viața cea veșnică, și „în veac nu va muri” (In 11₂₆).

Credința e cea mai înaltă treaptă de viață spirituală, o esire din întunec și petrecere în *lumină*, o naștere din Dumnezeu (In 1₁₃).

Necredința e decăderea sufletului, liber voită de om, pierderea unui dar divin. (I. Cor. 12₉). Orbire sufletească, urmată de împietrirea inimii. Sufletul se rupe de Dumnezeu, nu i se mai supune, neagă existența, înțelepciunea, puterea, dreptatea, bunăfăcerea Lui. Necredinciosul nu se mai încrede în făgăduințele Lui. Leapădă cuvântul Lui. Respinge pe Iisus Hristos ca Mântuitor. Tăgăduiește folosul rugăciunii și încearcă să alunge ideea despre Dumnezeu din inimă.

Necredința este *moartea* sufletului. Inzadar învie morții și se petrec minuni în fața ochiilor celui necredincios, pentru că lui îi lipsește *simțul intern*, de a le vedea.

Lipsit de încredere în Dumnezeu, și prin urmare de orice nădejde, cel necredincios trăiește fără de mângăere. El e totdeauna gata de luptă și de distrugere, simțindu se pretutindenea încolțit de dușmani. Nu cunoaște binefacerea păcii sufletești. Neliniștea, ce-l urmărește, e blestemul necredinciosului. Ura i-a rănit inima, și o face să sângereze mereu. Fără de a da și primi iubire, inima rănită e fără vindecare.

„Toma” a devenit porecla celui necredincios. (E consult ca, atunci când vorbim despre el, să-l facem întreaga analiză sufletească, pentru a arăta întreaga prăpastie, spre care ne duce necredința).

Există o necredință teoretică și alta practică. Inzadar credem cu mintea, dacă desmînjim prin fapte adevărul Viața creștinului suferă de acest desechilibru. „Tu crezi că unul este Dumnezeu? Bine faci; și demonii cred și se cutremură. Vrei, însă, să înțe-

egi, omule ușuratic, că *credința fără fapte este stearpă?* (Iac. 2₁₉₋₂₀).

Dumineca Tomii e un prilej de a ne face *examenul credinții*. O avem în minte, pe buze, în inimă sau în fapte? E vie sau moartă? Tare sau îndoelnică?

Soarele învierii strălucește în fața noastră. Să reaprimem focul credinței din văpaia lui, ca să nu fim ispitiți, ca Toma, la necredință.

„Iar acestea s'au scris ca să credeți că Iisus este Hristos, Fiul lui Dumnezeu, și crezând, să aveți viață, întru Numele Lui“. (In 20₃₁).

„Hristos a înviat“!

de soldatul Dimitrie Brândescu.*)

„Inviat-a Hristos și să bucură îngerii; Inviat-a Hristos și viața viețuește; Inviat-a Hristos și nici un mort nu este în groapă; Hristos sculându-se din morți, începătura celor adormiți s'a făcut. Aceluia este slava și stăpânirea (Sf. Ioan Gură de Aur. Cuvânt de ziua Sfintei Învieri a Domnului Iisus Hristos). (Penticostar).

Minunea învierii Domnului nostru Iisus Hristos, revarsă în sufletele noastre o adevărată Primăvară cerească. Toate șovăirile reci ale sufletului îndoelnic și necredincios se topesc sub razele calde și binefăcătoare ale soarelui aprins de minunea învierii. După cum razele soarelui schimbă în timpul primăverii toată fața pământului, asemenea și Sfânta Înviere revarsă în inimile noastre viață nouă, înmugurată, înflorită și dătătoare de roade binecuvântate. Din marea minune a Sfintei Învieri, se desprinde limpede tăria credinței noastre, pecetluind faptul, că Domnul nostru Iisus Hristos a fost cu adevărat Dumnezeu; că toată învățătura, pe care ni-a lăsat-o în sfintele Evanghelii și în sfânta Tradiție, vine dela Dumnezeu cu adevărat. De aceea sfântul Apostol Pavel și scria: „Dacă Hristos Domnul n'ar fi înviat din morți, zădarnică ar fi fost toată propovăduirea noastră“. Din sfânta Înviere înțelegem, de ce Mântuitorul nostru Iisus Hristos a zis: Cel ce va crede în Mine — de va și muri — viu va fi. Această făgăduință ne leagă prin credință de Dumnezeu și cu vecinicia. Există un Dumnezeu cu adevărat. Avem un suflet nemuritor, prin care ne dăm seama, că suntem făcuți, cum spune Sfânta Scriptură, după chipul și asemănarea lui Dumnezeu. Sprâjiniți pe acest adevăr evanghelic, mărturisim în simbolul nostru de credință ortodoxă: „Aștept învierea morților și viața veacului, ce va să fie“. Fără această lumină creștină a vieții noastre am rămânea în viață într'un deplin întuneric, ca niște jivini ce să târăsc pe pământ și-și așteaptă sfârșitul. Iată, de ce cuvintele preotului din fața sfântului altar, în noaptea sfintei Învieri, răsună cu un înțeles, așa de adânc pentru viața creștină, când înalță făclia aprinsă înaintea credincilor și robind cu glas puternic: „Veniți, de primiți lumina!“

Fraților, Câți oameni nu uită în vremea noastră, că au un suflet nemuritor, și chiar de vom muri; vom învia odată la judecata din urmă. și-și vor da seama de faptele lor înaintea lui Dumnezeu. Acesta este simțământul creștinesc, pe care-l trăim cu toții, când unii ne adresăm altora cuvintele: „Hristos a înviat“, și „Adevărat a înviat“. Pentru că, înțelegând însemnătatea acestui adevăr dumnezelesc — putem

vedea mai departe tot firul senin al vieții noastre creștinești.

Iată, de ce sfântul Ioan Gură-de-Aur, marele Părinte bisericesc al întregii Creștinătăți din primele veacuri creștine, ne sfătuește pentru ziua mare a Sfintei Învieri: să simțim această bucurie creștină și să ne schimbăm viața din momentul, când înțelegem și credem în minunea Sfintei Învieri a Domnului Hristos: „Nimeni să nu plângă pentru sărăcie; căci sa arătat împărăția cea de obște. Nimeni să nu se tânguiască pentru păcate, că iertarea din groapă a răsărit. Nimeni să nu se teamă de moarte, că ne-a slobozit pre noi moartea Mântuitorului. Inviat-a Hristos și se bucură îngerii; Inviat-a Hristos și viața viețuește. Inviat-a Hristos și nici un mort nu este în groapă“. Acești fiori de credință trebuie să-i simțim azi și noi, iubii frați credincioși. Căci aceasta înțelegere se desprinde din lumina îngerească, de lângă Mormântul Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Cu ferbinte dragoste vă repet deci chemarea sfântă a Bisericii noastre strămoșești, ce se rostogolește în sfintele locașuri, în noaptea sfântă a sfintei Învieri a Domnului nostru Iisus Hristos: „Veniți cu toți credincioși, să ne închinăm Sfintei Învieri a lui Hristos; Că, iată, a venit prin cruce bucuria la toată lumea; totdeauna binecuvântând pre Domnul, lăudăm învierea Lui; că răstignire răbdând pentru noi, cu moartea pre moartea stricat“. Amin.

University Libră Cronică

Maestrul Sabin Drăgoiu a înfățișat lumii românești din Timișoara o nouă perlă de muzică bisericască, pelângă celelalte multe de până aci, cari l-au consacrat ca neîntrecut compozitor bisericesc, ca și în momentul artei naționale în general. În Dumineca Floriilor adică, după masă, maestrul a executat, cu titlu de concert religios, noua sa liturghie, în biserica Prea Sfintei Fecioare Maria din Timișoara. La mijlocul concertului, parohul bisericii, C. Sa Păr. Ioan Imbroane a ținut un cuvânt lămuritor despre autor și opera sa artistică-bisericască, relevând momente edificatoare despre talentul maestrului, ca și despre viața lui de creștin practicant. La alt loc publicăm, cuvântul Părintelui I. Imbroane. Concertul a fost difuzat la radio; și astfel s'a putut înfrupta duhovnicește și lumea românească din afară de Timișoara. La concert era să participe și P. Sf. Sa Părintele episcop Andrei, care însă, împedecat fiind, s'a reprezentat cu acel prilej prin părintele consilier eparhial Dr. Gh. Ciuhandu, însoțit de C. Păr. Prof. S. Ștefea, cari l-au tâlmăcit maestrului sentimentele și urările P. Sf. Sale. Suntem bucuroși să adăugăm mărturisind despre distinsa prestațiune a maestrului, ca și a coriștilor, precum și despre efectul covârșitor, produs în sufletele ascultătorilor, cari au umplut marea și frumoasa biserică nouă din Timișoara.

Cărțile de Slujbă, — izvor al predicii ortodoxe: este titlul unui substanțial articol din revista „Predania“, a cărei apariție am anunțat-o și noi la vremea sa, decurând. „In ele avem, încheigate într'un tot bine rotunjit, lăuntric, Sfânta Scriptură și Sfânta Predanie“ (tradiție) serie P. C. Sa păr. prof. Grigorie Cristescu, atrăgând, atenția asupra lucrării d-lui Pantelek's; scrise pentru Apuseni: Les livres ecclesiastiques de

*) Cântăreț la Biserica militară din Timișoara

l'orthodoxie (Cărtile bisericești ale Ortodoxiei). Părintele Grigorie ne dă și o indicație: prețul și trecerea mare, pe cari le-au avut, odinioară, la noi psaltirea, acathistierul, ceaslovul, octoiul mic și viețile de Sfinți. Semnalăm, bucuroși și dăm mai departe, fraților Preoți, îndemnul părintelui autor: de a întrebuința cărțile bisericești, ca isvoare de predici. Sunt isvoare, cari le stau la îndemână. Și cari, întrebuințându-le, pot trezi ușor gândul creștinilor de a reveni la citirea or și la trăirea după cuprinsul și îndemnul lor (Predenia No. 2 pag. 3—4.)

† P. Sf. Sa Episcopul Ioan Stroia

La 18 Aprilie s'a stins și această figură de ierarh ardelean, care a fost Prea Sfinția Sa episcopul Ioan al Armatei. Ajunsesse o vârstă frumoasă, de 72 ani, din cari toată viața Sa publică a închinat-o Școalei, Bisericii, Culturii românești și, în cele din urmă, în curs de doisprezece ani, a fost Episcop al Armatei Române, demnitate la care-l chemase încrederea Marelui Rege desrobitor, Ferdinand I.

Având studii teologice (Sibiu) și de filosofie (Iena) împreunate cu titlul de Doctor, s'a afirmat ca pedagog distins la școlile din Sibiu, protopop al Săliștei și mai apoi al Sibiului. De asemenea, în calitate de consilier arhiepiscopesc și director regional al învățământului românesc și a dat Neamului întreagă contribuția unui suflet plin de râvnă și pricepere aleasă, pentru a-și încheia cariera prin aleasa slugire de Episcop militar.

A dezvoltat și activitate de condeiu bisericesc și pedagogic.

Rămăștele sale pământești au fost astrucate la 20 Aprilie, în cripta Mănăstirii Sf. Ioan Botezătorul, situată la câțiva kilometri de Biserica Incoronării și zidită de răposatul.

Slujba înmormântării a săvârșit-o P. Sfinția Sa vicariul mitropoliei noastre, Vasile, cu mare sobor de preoți și de lume multă, în prezența reprezentanților Guvernului, Armatei și autorităților.

Odihnească în pace, întru Domnul, cărui la slugă în viața Sa.

Informațiuni

„Hristos a înviat!“ *Cu acest străvechiu salut creștinesc ne adresăm și noi tuturor sprijinitorilor — prin cuvânt, prin scris și prin abonament — ca și cititorilor noștri în deobște, cari țin să ne încurajese în munca ce desfășurăm în coloanele încredințate nouă.*

Tuturor celor indicați mai sus le facem, din prilejul sfintelor sărbători de Invierea Domnului, toate bunele urări: de sporire în tot ce este bun și folositor. Redacția

Frumoase daruri pentru biserica din Glogovaț. În Dumineca Florilor, după sf. liturghie, s'au sfințit de către P. C. Sa părintele Constantin Dure, preotul locului, următoarele daruri, făcute sf. biserici din această comună și anume: o preafrumoasă cădelniță, în preț de L. 1500,

donată de binecredinciosul notar comunal: dl. **Matei Ardelean** și soția sa **Elena**; doi prapuri brodați, în preț de câte L. 500, dăruți de evlavioasele parohiene: **Zena**, soția lui **Gheorghe Tamaș**, și **Elena** soția lui **Pașcu Comloșan**; două stihare pentru ministranți, dăruite de enoriașii: **Dimitrie Tota** și **Sofia Bachici-Sirbu**.

Numiților donatori li-se exprimă mulțumiri, adăogând, ca Bogatul Dătător de daruri bune să le respâlătească înbelșugat cu sănătate și bunăstare mariminoasele și creștineștile lor fapte.

Nr. 3043/1937

Comunicate

Sfântul Sinod cu adresa Nr. 1086/1937. Ne trimite următoarea hotărâre, luată în ședința dela 10 Martie a. c.

„1. Preoții nu pot să utilizeze slujbele bisericești — nici în biserică nici afară de biserică — pentru sfințiri de insigne ale partidelor, insigne care urmează să fie folosite în luptele politice dintre aceste partide.

2. Preoții nu vor lua jurăminte de caracter politic și nu vor participa la acțiuni, cari după natura lor nu sunt conforme cu învățătura creștină.

3. În predicile lor din fața Sf. Altar preoții vor propovădui învățăturile Sf. Evanghelii, evitând să amestece în aceste predici chesțiuni, cari privesc lupta dintre partidele politice.

4. Cei ce vor contraveni acestor dispozițiuni vor fi supuși pedepselor disciplinare, — dela dojană până la depunere, conform Art. 3,17 și 18 din Regulamentul disciplinar în vigoare.

Ceeace comunicăm Cucernicilor Preoți și Prea Cucernicilor protopopi, spre strictă conformare.

Arad, din ședința Consiliului eparhial dela 13 Aprilie 1937.

† **ANDREI**
Episcop

* * *

Nr. 2915/1937.

Sfântul Sinod, cu adresa Nr. 968/1937, Ne aduce la cunoștință, că preotul **Iosif Trifa** dela Sibiu, a fost condamnat la *caterisire*, pentru motiv de schismă.

Ceeace comunicăm Clerului și credincioșilor, spre a se ști, care este poziția în biserică a numitului **Iosif Trifa**.

Arad, din ședința Consiliului eparhial dela 13 Aprilie 1937.

† **Andrei**
Episcop.

Publicațiune

Parohia ort. rom. din Comlăuș publică licitație, cu oferte închise, pentru pictarea bisericii, pe ziua de 9 Mai 1937, ora 4 d. m. Planul, devizul și condițiile se pot vedea la oficiul parohial. În caz că nu se va putea ținea licitația în ziua sus amintită, se va ținea o nouă licitație în ziua de 16 Mai.

Parohia își rezervă dreptul de a continua și licitație orală: Spese de licitație nu se pot pretinde.

Cons. paroh. ort. rom.